

Iskate vam denar
za prebranje.
—
Iskate vam denar
za prebranje.
—
Iskate vam denar
za prebranje.

THE LIBRARY OF
UNIVERSITY OF
CHICAGO

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni
prostor:
2657 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXII.

Cena lista
je 50.000

Registered as second-class matter January 25, 1915, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 20. aprila (April 20), 1929.

Subscription \$6.00
Yearly

STEV.—NUMBER 94

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

VESTI Z INDU- STRIJSKEGA POLJA

Vračanje stavkarskih katalo-
gov. — Zadržita železničarskih
domov. — Organiziranje tr-
govskih pomočnikov. — Legi-
slativni odbor v Michiganu
zastopa nad 200,000 organizi-
ranih železničarjev in drugo.

Tacoma, Wash. — Delegat
Zenk je v Tacomakem central-
nem delavskem svetu dejal:
"Najbolje se obravnava s stavko-
kaskimi katalogi, ki jih razpo-
šljajo trgovine, ki tržijo potom
narobili po pošti, da se ti katalogi
posiljuje nazaj v Chicago." Or-
ganizirani tiskarski delavci agi-
tirajo proti stavkarskim katalo-
gom, ki jih te trgovine posiljuje
v neorganiziranih podjetjih.

Austin, Tex. — Po novem na-
konu ne sme nobena železniška
družba premestiti svojih glavnih
pisarn, delavnic, kurilnih in
glavnih postaj brez dovoljenja
od države. Doda se tako se-
lilne povzročile železničarjem ve-
liko škodo. Premestili so na pr-
kurilnice in glavne pisarne in ve-
liko železničarjev je bilo primo-
ranih se seliti, ali pustiti službo.
V slučaju selitve so morali svoje
domove prodati skoraj za-
stojni.

Pueblo, Colo. — Tukaj so se
organizirali trgovski pomočniki
v trgovinah na drobno.
Lansing, Mich. — Na novo
ustanovljeni legislativni odsek
zastopa 200,000 železničarjev, ki
so organizirani v šest sto lokal-
nih društev.

Lahomost ribolov na lososa

Komisija bo omejila ribolov.

Vancouver, B. C. — Kanada in
Združene države so napravile
pogodbo glede ribolova v reki
Fraser in Puget Soundu. Usta-
novljena je bila mednarodna ko-
misija, ki ima moč omejiti ribo-
lov, preprečiti gotove vrste
mreže in regulirati industrijo,
da bodeta obe državi imeli polovi-
co od ujetih rib. Doda se to-
varnarji za konzerviranje rib v
državi Washington dobili sedem-
deset odstotkov od ujetih rib, v
Kanadi pa le trideset.

Včas je bilo lososa ali kečug
(salmona) toliko, da so parale
mreže, ko so jih ribiči vlekli v
čoln z zajetimi ribami. Ampak
zdaj je losos prišel izginjati; vsako
leto je prišel v manjšem šte-
vilu v reke, ki se iztekajo v mor-
je, in vedno manj ga je bilo v
zalivih na pacifični obali. La-
komnost in potrata sta povzročili
li krizo. Za to krizo so odgo-
vorne velike mreže, ki so prepre-
čile, da ribe niso moge odplovati
po reki Fraser navzgor, da se
tam drate. Ribiči cenijo, da se
zdaj ujama komaj deset odstot-
kov rib od množine rib, ki se
je ujela pred šestnajst leti.

Tovarnarji, ki konzervirajo
ribe v košterih skatljah, so po-
vzročili veliko stavek ribičev, ker
so jih hoteli plačati slabo za ri-
be. Lani so se združili japonski
in belopoltni ribiči, da zmagajo
v stavki v kanadskih vodah.
Stavljenci so bili predlogi za u-
stanovitve zadržnih tovarov za
konzerviranje rib, ki so last ri-
bičev.

Skebje v Kenoshi napadi de-
lavca.

Kenosha, Wis. — Trije stav-
kokazi, uposleni pri Allen-A. Co.,
so v sredo zvečer napadli in ra-
nili 22-letnega Everetta Hend-
ricksona, izprtega pleteninar-
skega delavca. Eden napadalec,
James Biacardi, je bil v četrtek
aretiran.

Letalska nesreča.

Kalamazoo, Mich., 19. apr. —
Ralph Vandenberg, vojaški leta-
lec, se je včeraj ubil, ko se je v
višini tri tisoč čevljev odločil
desno krilo pri letalu in telebilo
na zemljo.

Konflikt v kongresu radi farmske odpomoči

Senat poplavljen s 400 predlogi.
Suhachi bi radi posušili po-
slamitva. Borah predlaga pri-
znanje sovjetov.

Washington, D. C. — V nižji
zbornici kongresa se pripravlja-
jo, da sprejmejo predlogo odpo-
moči za farmarje do prihodnje-
ga torka. Medtem pa se senat
pripravlja, da predlogo radikal-
no amandira. Senatni agrarni
odsek, kateremu predseduje Mc-
Nary iz Oregona, je v četrtek
priporočil višji zborščici, da do-
da nameravanemu zakonu far-
marke odpomoči klavzulo, ki do-
loča za farmarje eksportno
nagrado (bounty plan). Nižja
zbornica bo tri dni debatirala o
predlogi, dočim senat zahteva
neomejeno debato, dokler se sa-
ma ne izčrpa.

Niž manj kot 400 zakonskih
načrtov, amendentov in resolu-
cij je bilo predloženo v četrtek
v senatu. Med temi je tudi re-
solvucija senatorja Boraha za pri-
znanje sovjetske vlade. Sena-
tor Bleas iz South Caroline je
predložil amendent k prohi-
bičnemu zakonu, da se inozem-
skim diplomatom v Washingtonu
prepove užitati opojne pijače.

Nalezljive bolezni med importiranimi Filipinci

Organizirano delavstvo v Sea-
tlu protestira proti tej nevar-
nosti.

Seattle, Wash. — Dollar Steam-
ship kompanija je več kot tisoč
Filipincev odločila v pristanih
ob severozahodnem pacifičnem
območju, da bodo delovali v
do v tovarnah za konzerviranje
lososa. Med njimi se širi epide-
mija — bolezen, poznana v an-
gleščini pod imenom spinal me-
ningitis (vnetje mrežne mozga
v hrbtenici).

Ti siromaki so na ladji natla-
čeni v medkrovju kot sardale v
skatljah. Ker prihajajo iz vro-
čih pokrajin, jih napade influen-
ca, ko se približajo mrazim kra-
jem. Iz influence pa nastane
pri mnogih spinal meningitis. V
tukajšnji mestni bolnišnici so
sprejeli osemnajst bolnikov, iz-
med katerih jih je umrlo devet.
To je spravilo mestne zdravst-
vene avtoritete na noge in pre-
povedale so, da ne smejo več iz-
krečiti potnikov tretjega razre-
da iz Orijenta v tem mestu.

Vsi taki potniki se zdaj izkr-
cajo na Diamond Pointu, zapu-
ščeni vojaški postojanki Zdru-
ženih držav. Tam jih obdrže
v karanteni. Med več stotinami
karantiranih Filipincev jih je
trideset obolelo na spinal menin-
gitis. Sanitarne naprave v tej
karantenski postaji in druge
priprave so nezadostne.

Tukajšnje strokovno organi-
zirano delavstvo je vložilo pro-
test proti tej nevarnosti, ki na-
staja v priseljevanju Filipincev
na delo, ker tako priseljevan-
je ogroža javno zdravje in živ-
ljenski standard. Delavstvo na-
glašuje v tem protestu, da je že
petdeset tisoč Filipincev na pa-
cifičnem območju in da filipin-
ski priseljenci še vedno prihaj-
ajo.

Požar v šoli.

Quincy, Ill., 19. apr. — V tu-
kajšnji metodistični srednji šoli
za dečke je včeraj nastal ogenj,
ki je deloma razdelal poslopje.
To je bil že tretji ogenj v tej šoli
v zadnjih dveh tednih. Oblasti
sume, da je bil ogenj podtak-
njen in iščejo nekega dijak, ki
je zagrotil, da bo poslopje za-
žgal, ker je bil odslavljen iz šole.

Angleški torilji lovijo glasove
"radikalni" oblikami.

London, 19. apr. — Premijer
Baldwin, vodja konservativne
stranke, je včeraj dejal na vo-
lilnem shodu, da njegova vlada
poskrbi, če ostane na krmilu, da
v bodoče dobi vsaka ženska po-
rodno nagrado, kadar poroti o-
troka.

REPARACIJSKA KONFERENCA NA ROBU RAZBITJA

Nemčija noče sprejeti zahteva-
nih plačil. Razlika znaša tri
milijarde.

Pariz, 19. apr. — Reparacijska
konferenca Nemcev, zavez-
nikov in Američanov je po devet-
ih tednih pogajanja, natezanja
in prikanja obsedela na klečeh
in resna nevarnost je, da se raz-
biče. Kriza je prišla včeraj, ko
je dr. Hjalmar Schacht, pred-
sednik nemške državne banke in
glavni zastopnik Nemčije, od-
ločno izjavil, da je Nemčija dala
svoje zadnje številke in ne plača
niti enega centa več.

Nemški predlog je, da se za-
veže plačati 37 anuitet (letnin)
po 1,650,000,000 zlatih mark ali
892,700,000 milijonov dolarjev
letno. Razlika med celotno vsoto
reparacij, ki jo ponuja Nem-
čija in ono, ki jo zahtevajo za-
vezniki, znaša tri milijarde in
94 milijonov dolarjev.

Zastopniki Francije in Angli-
je izjavljajo, da te vsote nika-
kor ne morejo sprejeti, kajti to
jim zadostuje komaj za kritje
vojnih dolgov Ameriki, ne osta-
ne pa nič za odškodnino. Zave-
zniki zahtevajo, da jim Nemčija
plača dolge Ameriki in naj-
manj tri in pol milijarde dolar-
jev za reparacije, skupaj okrog
devet milijard dolarjev.

Dr. Schacht je odgovoril, da
Nemčija ne zmaga tega. Tolika
vsota jo počne v gospodarsko
propast. Namignil pa je, da za-
htevni zavezniki bi se dale iz-
javiti, da v slučaju, ako Nem-
čija dobi nazaj svoje kolonije, do-
lino Saar in druge izvore do-
hodkov, Francozi so pa zavpili,
da Nemčija zahteva revizijo mi-
rovnih pogodb. Pri tem je osta-
lo.

Konflikt v Avstriji

Klerikalci hočejo diktature in
socialisti napovedujejo boj
diktatorjem.

Dunaj, 19. apr. — Avstrija je
v političnem kaosu. Duhoven
Seipel, ki še vedno vodi vladne
posle in čaka na naslednika, je
skupaj pridobil socialiste, da bi
se zedinili s klerikalci (krščan-
skimi socialci) glede novega
stanarinskega zakona, toda nje-
gov načrt se je izjalovil.

Klerikalci, ki kontrolirajo po-
deželake kraje, zdaj zahtevajo
diktaturo. Socialisti, ki kontro-
lirajo Dunaj in industrijska
mesta, so odločno proti vsaki
diktaturi in izjavljajo, da se bo-
do s svojo oboroženo republi-
kansko stražo borili do skrajno-
sti za demokracijo in pravice
delavstva.

Obtožen umora svoje žene in
treh otrok.

Salem, Ark., 19. apr. — Ed.
Buria, farmer, je bil včeraj are-
tiran na obtožbo, da je sam za-
žgal hišo, v kateri je zgorela
njegova žena in trije otroci.
Buria je imel razmerje s neko
žensko, s katero se je hotel po-
ročiti. Da se izogne neprimkam,
ki bi lahko ovirale njegovo na-
mero, je sklenil, da se znebi že-
ne in otrok z umorom. Ženska,
ki je dala povod zločinu, je po-
begnila, kar je utrdilo avtoritete
v sumnji, da je farmer sam za-
žgal hišo, in policija jo sedaj
išče.

Mlada roparja aretirana.

Chicago, John Bafora, star
19 let, in Joe Rosas, 18 let, sta
bila v četrtek aretirana radi raz-
nih ropov, ki sta jih izvršila v
zadnjih mesecih. Fanta sta pri-
znala krivdo.

Bomba v italijanskem konzulatu.

Tunis, 19. apr. — V tukaj-
njem italijanskem konzulatu se
je včeraj razletela bomba, ki pa
k sreči ni nikogar ranila.

Tammany provokira štrajk inženirjev

Profesionalni političarji zavla-
čujejo izplačilo mesdnega po-
viška, daaravno je bil že
zdravneje dovoljen.

New York, N. Y. — Tammany
bo kmalu imela opraviti s stavko
mestnih inženirjev, zaposlenih
na občinskih podulinih progah
in drugih občinskih delih. Po-
litčarji v transportnem odseku
provokirajo stavko 900 tehničnih
uslužbencev, katerim je bil po-
višek plače že zdravneje priznan,
a katerega političarji zavlačuje-
jo na vse načine.

Dne petnajstega aprila so ob-
činski inženirji sprejeli plačilne
črke s protestom, ker so bili ti
čeki naplavljeni po stari plačil-
ni lestvici.

Inženirji pravijo v svojem od-
govoru komercialnemu tisku na
trditve, da ne bo stavka, da ta
trditve ni resnična, ker bodo
stavkali, ako bodo prisiljeni do
stavke.

Meseca maja 1928 je prora-
čunski odsek dovolil inženirjem
15 odstotkov povišanja mese-
ne plače. Nova letvica je stopila v velja-
vo v vseh departementih razen
v transportnem. Posledica take-
ga ravnanja je, da mestni in-
ženirji v tem departementu pre-
jemajo letni minimum po \$2,700.
Njihovi tovariši v drugih depart-
mentih pa prejema po \$3,120 na
leto. Mnogi teh inženirjev
služijo občini že pet, šest in celo
sedem let. Razlikovanje v pla-
čevanju je ravno toliko, kot da
so bili inženirji v tem depart-
mentu postavljeni na nižjo stop-
nico.

Tehnični uslužbenci so se or-
ganizirali leta 1915. Zdaj ta uni-
ta štaja 2,300 članov. V tako-
trih let je dosegla, da se je me-
sna plačila za dvajset odstot-
kov. Lani je unijska prisilila de-
monstracijo pred Mestno hišo.

Starček se zgrudil mrtov na sodišču

Pred sodnika so ga privedli kot
vagabonda.

San Francisco, Cal. — Polici-
ja je aretirala 72-letnega star-
čka zaradi vagabondaje ali po-
stopanja. Siromak ni imel pro-
stora, kamor bi položil svojo
trudno glavo, na centa v šepu, da
bi si privoščil škodolico tople ka-
ve. Policija je v njem videla za-
radi tega nevarnega potepuha in
ga odvreda v zapor. Prihodnji
dan so ga odvedli pred strogega
policijskega sodnika, da ga stro-
go kaznuje zaradi potepuhstva.

Policijski sodnik Steger mu je
prisodil trideset dni prisilne de-
lavstva. Ko je starček stal pred
sodnikom, je prišel: "Sodnik,
jaz potrebujem dobrega počitka,
kajti truden sem, da me noge
več ne drže." "Trideset dni,"
se je zadržal policijski sodnik.
Starček pa je s tresočim glasom
dejal: "Hvala lepa, sodnik" —
in zgrudil se je mrtov na tla.

Mrtički oglednik ga je prei-
skal in izrekel, da ga smrt po-
vzročili izmučenje, starost in
srčna hiba. Temu bi bil lahko
dodal še besedo "podhranitev",
ki je milejši izraz za smrt od
lakote.

Sodnik je nato preklekal kazni
in starček je dobil zateženi dolg
počitek.

Šestnajletni morilec obsojen na smrt.

Bedford, Pa., 19. apr. — Šest-
najletni Harvey Feathers je bil
včeraj obsojen na smrt na električnem stolu. Feathers je
v roparskem napadu umoril ne-
kega trgovca. Njegov brat, ki
je sodeloval pri umoru, je bil
obsojen v došmrtno ječo.

Šest oseb zgorelo.

South Bend, Ind., 19. apr. —
Mary Gooley in pet otrok je več-
raj zgorelo, ko je nastal ogenj v
njih stanovanju. Gasilci so
menjaja, da je ogenj povzročila
preveč razgreta peč v kuhinji.

OHOLOST POLI- CIJE V MALI NASELBINI

Policijski načelnik je dal areti-
rati organizatorja zaradi kol-
portaje.

Reading, Pa. — Človeku se
zdi, da se Lansdale nahaja v ata-
ri, reakcionarni Avstriji, ko ali-
ali ali izve, da je bil tam aretiran
in vržen v zapor Earl White, or-
ganizator pleteninarskih delav-
cev, ker je delil med delavci
Lansdale Silk Hosiery kompani-
je v Lansdalu letake, ki so poziv-
vali delavce, da se organizirajo
v delavski strokovni organizaci-
ji. Policijski načelnik ni dovolil
Whitu stopiti v zvezo s kladnim
odvetnikom.

Prišel je razgovor med policijs-
kim načelnikom in mirovnim
sodnikom o prestopku, ki ga je
napravil organizator. Nikakor se
nista mogla sporazumeti glede
prestopka. Med tem je za za-
pel telefonski zvonec, oglašal se
je delodajalec. Zdaj je bilo ugo-
tovljeno, da je organizator pre-
lomil mestno odredbo. A ko je
udarila ura dvanaest, sta policijski
načelnik in mirovni sodnik
postala lačna in odločila sta se,
da gresta k obedu, da se nasitita.
Zdaj je bil White izpuščen na
prosto pod pogojem, da takoj za-
pusti mesto.

"To sem naredil začasno," je
rekel organizator poročevalcu
Federalizirane tiska. "Toda
policijskemu načelniku sem po-
vedal, da se kmalu vrnem in agi-
tiram med delavci za pridružitve
k delavski strokovni organizaci-
ji. Policijski načelnik me je in-
formiral, da je tako polje grozi
željam industrijskih baronov v
Lansdalu. Jaz sem ga pa za-
govoril, ko se vrnem, da bom pri-
pravljen za legalno bitko za mojo
pravo organizirati pleteninar-
ske delavce."

Policijskemu načelniku niso
bile organizatorjeve besede všeč.
Pa kaj je hotel. Storitvi mu ni
mogel ničesar, ker mu nihče ne
more braniti organizirati delav-
cev.

Calles dal revolvi še dva tedna življenja

Federalci ubili 300 kristeristov.

Mexico City, 19. apr. — Vojni
tajnik Calles, ki se nahaja v
glavnem stanom federalne arma-
de vred v Mazatlanu, je včeraj
telegrafiral predsedniku Gilu:
"Revolta v Sonori bo zadavila
na pokopana v dveh tednih."
20,000 mož federalne armade
je invadiralo Sonoro s dveh
strani. General Cardenas s 15-
000 vojniki je prišel iz Sinaloje
na jugu in general Almazan s
5000 možmi je prodril skozi pro-
laz Pulpito s vzhodne strani.

Medtem je federalni general
Cedillo, ki s svojimi četami čisti
državo Jalisco, sporočil vladi, da
so v sredo njegove čete pri Au-
rori ubile in deloma ujele 300
takozvanih katoliških vstajev ali
kristeristov.

Porotniki dele klofute prohibi- cij.

New York City. — Porota
zveznega sodišča v New Yorku
je pred nekaj dnevi oprostil le-
po in mlado igralca Texas Gui-
nan, ki je v nočnih klubih za-
bavala goste s plesom. Obtože-
na je bila, da prodaja pijačo. V
četrtek pa je bila takisto opro-
ščena njena partnerica Helena
Morgan, ki je potem poljubila
porotnike v zahvalo. Porotniki
so izjavili, da nimajo več nobe-
ne vere v dokaze prohibicijev.

300 komunistov aretiranih na Japonskem.

Tokio, 19. apr. — Policija je
v torek navalila po vsej državi
na komuniste in jih aretirala
do 300. Časopisi niso smeli o
tem poročati. Izvedelo se je šele
danes po ovinkih.

Stan unije tekstilnih delavcev razdejan

Policijske je nato aretirala—dve
ženski z delavske strani.

Gastonia, N. C. — V noči od
srede na četrtek so maskirani
moški vlomili v tukajšnji glav-
ni stan unije tekstilnih delavcev
in z bati ter železnimi drogi raz-
bili vse opremo. Po razdejanju
so odšli nemoteni. Straža mili-
ce, ki je bila v bližini, ni videla
— nikogar. Delavci stavkajo.

V četrtek zjutraj je pa polici-
ja prišla dve ženski, ki imata v
oakribi stavkarski relief. Stan
stavkarke pomoči je bil tudi
razdejan.

Rajonski delavci znova zastavkali

Rajonski kompaniji v tenne-
skem mestu nista držali svo-
jih obljub.

Elizabethton, Tenn. — V to-
varnah American Glanzstoff in
American Bemberg korporacije
so zopet zastavkali delavci, ker
sta obe kompaniji snedli svojega
besedo, ki sta jo dali dne 22.
marca pet tisoč stavkujočim de-
lavcem.

Takoj sta bili odposlani dve
kompaniji milice v mesto, da
strašita tovarno nemškega ra-
jonskega sindikata.

Več kot tri sto slučajev je bilo
poročanih organizatorju Alfredu
Hoffmanu. Izjavila je s drugimi
voditelji strokovno organizira-
ga delavstva, da ni priporočil
nove stavke. Ampak sgrajanje
med delavci je bilo zaradi kom-
panijske besedolomnosti tako ve-
liko, da so delavci znova zastav-
kali, ko je bila mera polna.

Vodstvo obeh tovarov je na-
znanilo na to, da ju zapre za ne-
določen čas.

Delavci vprašujejo, ako je to
res, kakaj je pa došla na ulice
mesta milica?

GIBANJE ŽELEZNIŠKIH PI- SARNIŠKIH USLUŽBENCEV V KANADI.

Poleg znižanja delavnega časa,
povišanja mese, zahtevajo še
druga olajšave pri delu.

Moncton, N. B. Kanada. — Pi-
sarniški uslužbenci na narodnih
železnih v atlantiških pokraj-
nah zahtevajo, da se tedenski
delavni čas 48 ur skrajša na 44.
Bratovščina železniških usluž-
bencev izjavlja, da druge zahte-
ve vključujejo: povišanje mese-
ce za deset dolarjev na mesec za o-
ne, ki so plačani mesečno; pet
centov na uro za one, ki so pla-
čani na uro. Strinjavati dni po-
čitnice za vse, ki so plačani od
ure. Znižanje časa za velbanje
za pisarje od treh na dve leti.

Državne ječe prenapolnjene.

Springfield, Ill. — G. Clabaugh,
načelnik državne ječniceškega
odpoda, je te dni izjavil, da so
vse državne ječe prenapolnjene.
Število jetnikov v treh glavnih
zaporih—Joliet, Chester in Pon-
tiac—je naraslo za 26% od leta
1926. Vzlic dejstvu, da so bili
v Jolietu zgrajeni novi zapor in
jetniške celice, so postali pro-
stori premajhni in morajo v ce-
licah, ki so bile zgrajene za dva
jetnika, prebivati trije. Enaka
situacija prevladuje v bolnišni-
cah za slaboumne kriminalce.

Volline sleparke bodo morale presedeti kazni.

Chicago. — Leona Coine in Ti-
na Wortman, ki so bile obsojene
na eno leto zapora vsaka radi
volilnih sleparij, a so proti ras-
sodbi sodišča vložile priziv na
državno vrhovno sodišče, bodo
morale presedeti določeno kazni.
Vrhovno sodišče je zavrglo pri-
ziv in potrdilo odlok nižjega so-
dišča. Edino, kar bi jih moglo
je rešiti pred kaznijo, je, ako ju
guverner pomilosti. Ženski sta
prvi volilni uradnici obsojeni v
zapor radi volilnih sleparij.

SOVJETSKI NA- CRT POKOPAN S STRAHOM

Imperialistični "razoroševalci"
so se iznebili Litvinovega pro-
jekta po diplomatskih ovinkih.

Zeneva, 19. apr. — Komisija
za razorožitveno konferenco je
včeraj pokopala sovjetski raso-
rožitveni načrt na zelo prefrigan
diplomatični način, da ne bo
preveč ropota s strani sovjets-
kih delegatov in delavskih or-
ganizacij v Evropi. Lord Cu-
shendon, angleški delegat, ni
vsa čas razprave o načrtu bla-
nil niti ene besede — boječ se,
da pokvari torijem sedanjo vo-
lilno kampanjo in napelje še ve-
glasov na delavski milin, če bi
odprto grajal načrt.

Sovjetski načrt danes počiva
v jekleni shrambi Lige narodov
in delegatje voseali si samo še
belijo glave, kak napis bi dali
na nagrobni kamen. Ko je več-
raj prišel čas, da bi glasovali o
načrtu, so se zbalji tega posla.
Dobili so čehoslovaškega dele-
gata, ki je predlagal, da se na-
črt izroči uradnikom komisije,
da ga "ponovno preštudirajo in
izrečejo svoje mnenje." Litvin-
ov je bil proti temu; on je ho-
tel, da delegatje na odprti kon-
ferenci povedo svoje mnenje, a
nihče mu ni hotel pomagati. Če
Nemci so molčali. Predlog, da se
načrt "nadalje študira," je bil
sprejet.

Angleški kronprince in komunisti

Princ je lundal s Cookom, ki se
mu je zahvalil za bošični apel
za rudarje.

London, 19. apr. — Angleški
kronprince Wales je včeraj dobi-
vel novo avanturo. Včeraj je s
A. J. Cookom, komunističnim

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$6.00 za pol leta; Chicago in Cileto \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik z urednikom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju n. pr. (March 31-1929) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da va mje s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo praviloma, če se vam ne ustavi list.

KONCEM TEDNA.

Iz Spartanburga, S. C., so poročali, da so delavci v tekstilni tovarni Brandonove korporacije zastavkali. Tkalcji so delali v tej tovarni pri 30 do 40 statvah. Do bičkalni kompaniji to ni bilo dosti in vodstvo tovarne je odredilo, da morajo tkalci delati pri 72 statvah. Tovarnarji so zdaj presenečeni in vprašujejo, zakaj so delavci zastavkali.

Osel je simbol potrpežljivosti, z vsem zadovoljne in neumne živali. Pa še ta se vleže na tla, ako mu nalože preveč tovora na njegov hrbet, in noče dalje, dokler mu tovora ne olajšajo.

Brezposeln delavec Elmer Eddy je v San Franciscu iskal zastoj delo od tovarne do tovarne. Na svojem potu za delom je hodil ob morskem obrežju. Tu je zagledal človeka, ki se je v morju potapljaj, kajti njegove moči so že pohajale. Eddy ni dolgo časa premišljal, ampak skočil je v morje in rešil neznanca gotove smrti. Hitro se je zbrala ljudska množica na obrežju, ki je rešilec čestitala zaradi njegovega junaškega čina.

Eddy je pa skromno rekel, da se zahvali lepo za vse čestitke, da je vse, kar on želi to, da dobi delo.

V današnji kapitalistični človeški družbi je človek lahko junak, a pri tem lahko počasi gladu umira, ker ne dobi dela, dasiravno bi rad delal.

V Orlovi ponarejevalnici v Berlinu so našli dokaze, da so bili v tej ponarejevalnici falsificirani dokumenti, ki so izkazovali, da sta senatorja Borah in Norris prejela od Sovjetske vlade vsak po sto tisoč dolarjev, da priporočata priznanje sovjetske Rusije. Borah je vztrajal pri tem, da ameriški državni departament da navodila ameriškemu poslanstvu v Berlinu, da sodeluje pri postavljanju teh falsifikatov v pravo luč. Dozdaj še ni bilo nič poročanega, v koliko je preiskava napredovala v tej smeri.

Borah je prepričan, da bodo višje sile učinkovale, da ne posveti luč dneva na te falsifikate v tako žarki svetlobi, da bo javnost razumela, kaj vse uganjajo ruski ubežniki, katerim se še vedno cede sline po polnih loncih mesa na carskem dvoru. Borah je prepričan, da je Orlova tolpa falsificirala takozvani Hughes-Daughertyjev dokument, kot je falsificirala druge. Borah je dalje prepričan, da je "Zinovjevovo pismo britskim komunistom", ki so ga britski toriji porabili za poražanje britske delavske stranke v letu 1924, delo te ponarejevalnice.

Za državni departament je delo zelo enostavno, da se opereta imeni predsednika senatnega odseka za zunanje zadeve in predsednika justičnega odseka, ako državni departament le hoče podvzeti te enostavne korake. Poslati je treba v Berlin le fotostatično kopijo Hughes-Daughertyjevega dokumenta, da jo tam primerjajo s tem, kar so našli v berlinski ponarejevalnici. Toda nemška vlada ni zahtevala še te kopije, pa državni departament je precej hladen napram vsaki akciji, ki bi jasno in razumljivo govorila, da so ubežni carjevci s falsificiranimi dokumenti večalimaj prisilili Hughesa do njegove politike.

Zdi se, da stvar vseeno ne bo zaspala tako mirno, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo, odkar je znano, da so se v Orlovi ponarejevalnici izdelovali falsifikati na debelo, da se Moskva obsovaži po vsem svetu.

Havajsko otočje je pravi biser za profitarje. Poročilo šestnajst sladkornih plantaž izkazuje, da so te plantaže imele v letu 1926 \$11,975,582, v letu 1927 pa \$10,496,918 dobička. Te plantaže so v letu 1927 razdelile med vladajoči razred v dividendah \$8,460,000 v gotovini. To pomeni, da so delničarji prejeli za svoj vloženi kapital 51 odstotkov povračila v dobičku.

Na otoku pa prebiva le tri sto tisoč oseb. Vrtega se s tega otočja izvažajo še drugi produkti. To pokaže, da bi vse prebivalstvo živelo v sreči in zadovoljstvu, ako bi se ta dobiček razdelil med one, ki opravljajo telesno in umsko delo pri blagovni produkciji in distribuciji. Ostalo bi veliko denarja za vzdrževanje šol, vzgojo mladine in ljudske razvedrilne naprave. Tako pa delavci, ki opravljajo vse produktivno in distributivno delo, žive v veliki

revščini in bedi, vzgoja in šolska izobrazba za njih mladino sta zanemarjeni, delavno ljudstvo pa ne pozna nobene razvedrila, ki bi podžgalo človeški duh k novemu umskemu in telesnemu delu za palmo najvišje kulture.

GLASOVI IZ NASELBIN

Kaj bomo s papeži!

Biwabik, Minn. — Ne morem drugače kot da se zopet oglašim in g. Trunka vprašam; čemu meni odgovarja na moj dopis, v katerem sem bil pisal, da papežev ne potrebujemo več? G. Trunka miem v dopisu niti omenil. Torej čemu odgovor brez vprašanja, in osebno še od študirane osebe kot je on? Povem mu, da sem bil rojen leta 1866 in sem od takrat naprej videl že veliko ljudi vsake vrste, samo pravih duhovnov pa zelo malo, ker jih ni. Jaz vsakega ne štejem k duhovnom, ki črno sukno nosi in ki zna par latinških fraz, jaz štejem onega pravih duhovnom, ki svojo dolžnost pravilno opravlja. Bogami, takih pa je zelo malo in zato gre vaša vera in vaš biznis v rakovo pot. A no! alri siamo anchora vivi.

Kakor že omenjeno, je malo pravih dušnih pastirjev, in za to trditve imam dokaze. Minilo je pravkar leto v problem postnem času, ko je neki dušni pastir na tukanjem železnem okrožju privedel veselo ali "party" v postnem času, kar cerkve na oblast prepoveduje. Mogoče pa ne zna pet cerkvenih zapovedi, ali jih pa zanemarija, kakor kaj drugega. To je ena. Druga je, da tudi božja zapoved pravi: ne imenuj po nemarnem božjega imena, pa vseso do ali generala, ki je imel nalogo ljudi moriti, ime Jezus Marija. Torej, dragi čitatelji, vprašam vas, kam to spada? Pa nekateri se čudijo, češ, da kaj je krivo pešanje vere. Ni čuda, kakor že omenjeno, saj duhovni znajo latinški, ker so hodili v šolo, jaz pa nisem hodil v take šole, pa vseso sem pel latinsko mašo kakor duhovnik, pa ne bi samo odgovarjal: et cum spiritu tuo, ampak vse dele maše, pristop, glorio, credo, sanctus in tako naprej. To se je godilo pred 30 leti v starem kraju in tudi v tej novi deželi sem pel v božjem hramu ali v cerkvi pred 22 leti v Biwabiki cerkvi in tudi na Aurori, Minn.

Ako g. Trunk tega meni ne verjame, lahko poizve od g. Salovona, ki je bil tiste čase tukaj v službi kot dušni pastir in sem tudi njemu odgovarjal: et cum spiritu tuo, gloria, etc. — Za sedaj naj končam, ker mogoče bo brat urednik nezadovoljen radi moje nesposobnosti. Pozdravljam vse čitatele Prosvete.

Frank Karish, član društva 211 SNPJ.

Stavbinsko in posojilno društvo.

North Chicago, Ill. — Kakor po navadi vsako leto, tako tudi leto Slovensko stavbinsko in posojilno društvo (North Shore Building & Loan Association) zaključuje fiskalno leto dne 27. aprila, dne 4. maja pa otori novo ali 3. serijo delnic.

Da je stavbinsko in posojilno društvo za vsako naselbino neprecenljive vrednosti, nam ni treba tukaj še posebej poudarjati. Čudimo se, da slovensko časopisje posveča tako malo pozornosti ravno stavbinskim in posojilnim društvom. Gotovo je največji vzrok, ker uredniki teh društev vse premalo poročajo javnosti o njih delovanju. Vzemimo na primer naselbino Waukegan-North Chicago. Tukaj obstoji to društvo komaj osem let, a je prekosilo že vsa druga stavbinska in posojilna društva (so še štiri silena društva v teh mestih, so slovenska) v premoženju, ki so velika stvarila kakor naše, in imajo obširnejši delokrog. Naše društvo ima okrog pol milijona premoženja (asset). Imelo je samo v tem fiskalnem letu čez \$370,000.00 prometa.

Kakor že rečeno, se zaključuje fiskalno leto dne 27. aprila, zato so prosihi vsi delničarji, da, ako je le mogoče, plačajo tedenski prispevek, da bo vse v redu, da se lažje sestavi letna poročila za državni urad. Vsi so prosihi, da puste pobiralne knjižice, plačane ali neplačane, v uradu, da jih nadzorniki pregledajo in primerjajo s tajnikovimi knji-

gami. Obresti od denarnih vlog se bodo plačevale v soboto zvečer 27. aprila. Ako kdo ne more priti v soboto, naj se med tednom zglaš pri blaginju. Glavno letno zborovanje delničarjev bo v soboto 4. maja ob 7. zvečer, na katerega ste vsi vabljeni.

Nova serija se otvori v soboto 4. maja. Delnice so kot ponavadi, 12½c in 25c tedensko in \$100.00 enkratno vplačilo, katero se obrestuje po 4½% od dneva vloge do dneva odpoklica.

Rojaki, rojakinje! Poslušite se te prilike, vzemite delnic v kolikor vam razmere dopuščajo. Ako iz kateregakoli vzroka ne morete plačevati vaše obveznosti, se vam isto izplača s 3% obrestmi kadar zahtevate. Naj ne bo nobenega fanta ali dekleta, ki ne bi bil član Slovenskega stavbinskega in posojilnega društva! Se priporočamo, North Shore Bldg & Loan Ass'n, Math Ivanetich, tajnik.

Odmev s slavlja.

Yale, Kans. — Članstvu SNPJ želim naznaniti, da je društvo št. 9 SNPJ v Yalu, Kans., obhajalo dne 1. aprila 25-letnico ali srebrni jubilej naše matere jednote. Slavnostni program je z lepim nagovorom otvoril br. John Lajovic, predsednik društva, nakar je pozval na oder društvene ustanovitelj. Ob tej priliki so jim prinesle tri deklice, članice mladinskega oddelka, vsakemu šopek cvetlic, ki jim jih je podarilo članstvo. Deklice so bile: Stephanie Jančič, Ana Grobelj in Mary Adamič, katera je nagovorila ustanovitelj v slovenskem jeziku ter pripela v znak priznanja vsakemu šopek cvetlic na prsa.

Predsednik nam je predstavil glavnega govornika br. Filipa Godino, kateremu gre vsa čast in hvala, ker nas je posetil v tej zapuščenem kempu, ter za njegov zanimiv in odkritosrčen govor, ki ga ne bomo pozabili. Največje veselje slavnostnega programa je bilo ko je brat Godina razdelil društvem ustanoviteljem iz glavnega urada podarjene zlate kolajne. Marikatero oko, ki je zrla na ta prizor, je rosilo. S kolajnami so bili podčrpani sledeči člani-ustanovitelj: Fran Setina, Lovrenc Setina, Joe Demšar, John Sraj in Joe Papeš.

Hvala gre bratom Martinu Stefančiču, Joe Bratkoviću in predsedniku društva "Sunflower" št. 606 SNPJ iz Arme, Kans., za lepe nagovore. Adolfu Kurentu in njegovi hčerki gre hvala za prozvajane godbene komade, ki so tako blagodejno vplivali na navzoče. — Obžalujem, ker se članstvo premalo zanima za silne proslave in poudčne govore, o čemer se je lahko br. Godina sam prepričal, namreč, da je bilo malo članstva navzočega. Nasprotno pa jih je bilo zvečer preveč za našo dvorano in vsega je skoro primanjalo. Zaključili smo našo proslavo popolnoma v najlepšem miru in redu.

John Petar.

"Plačilo na tem svetu."

Homer City, Pa. — Kljub temu, da je tukaj še precej naših rojakov, se pa le malokdo kdaj oglaš v Prosveti. Z delom gre bolj slabo, kajti delamo komaj dva in tri dni v tednu, pa še takrat morajo delavci večino dela delati za družbo, kajti plače so zelo pičle. Organizacija je šla spat in ljudje z njo vred spijo. No, pa saj je itak največ takih, ki pravijo, da bo že Bog poplačal. Zato pa se nam ni treba bati radi plačila, če ne bo tukaj, pa bo na "onem svetu." Dobrih časov pa ne moremo pričakovati.

Pred kratkim so od tu spodili "gaspuda" s kuharico vred, ker so pronašli, da imata dva sinčka za rediti, zato je menda poslednje čase začel ljudi nadlegovati. Po gmajni so vedno bežali, pa ne bi zadostoval en dolar, ampak kar po \$20 jih je zahteval. Zakaj pa ne bi njemu Bog dal, da mu ne bi bilo treba hoditi okoli ljudi? V starih ča-

sih je vse Bog dal, sedaj pa ljudje in denar vse naredi.

Prosim one, ki mi pišejo radi mladih kokoši, ki se imenujejo Kivi: Ker je težko vsakemu posebej odgovorjati vled preoblihe korespondence vsak dan, naj vsem na tem mestu odgovorim to-le: Te vrste kokoši vajojo od 6 do 8 funtov in so bele barve, njih perje pa je kot lasje, vsled česar ne morejo leteti. Obenem se zahvaljujem za dosedanje naročbe jajec v tako veliki množini. Zelim vam uspeha.

Annie Arch, Box 96, Homer City, Pa.

"Kamniolom" v Waukeganu.

Waukegan, Ill. — Igra "Kamniolom" uprizaro tu dramski odsek SND za soc. klub št. 45 JSZ dne 4. maja. Igra je v štirih dejanjih. Spisal jo je Tone Seliskar. Je zelo podučljiva in vsakozanimiva. Rojakom priporočamo, da jo pridejo pogledat.

Kdor želi vedeti, kakšni so karakterji v tej igri pred uprizaritvijo, naj čita Ameriški društinski koledar za leto 1929. Kdor še nima koledarja, ga lahko kupi po znižani ceni pri M. Judiču ali A. Mahničju.

Igra se bo vršila v soboto 4. maja ob 8. uri zvečer. Vstopnina za odrasle 50c za otroke od 7. do 16. leta 15c. Po igri bo ples in prosta zabava v spodnjih prostorih SND. Posebni odbor, ki ima vao stvar v rokah, bo skrbel, da bo vsakdo zadovoljen.

To bo zaključna uprizaritev dramskega odseka v tej sezoni, kar pomeni, da do jeseni ne bo nobene igre v SND. Na to smo se ozirali in izbrali smo za zaključek tako igro, da bo gledalci ostala v spominu do jeseni, če ne delj. In če bomo pri tej uprizaritvi imeli veliko avdijence, se bomo že leto pripravili, da vaa v jeseni iznenadimo s kakšno večjo igro.

Na avdijence 4. maja zvečer v SND! — X. K.

Naš županski kandidat.

Lyons, Ill. — Br. Martin Potokar je letos spet kandidiral za župana v Lyonsu. Njegovo ime je bilo na progresivnem tiketu. Volitve so bile zadnji tork in Martin je dobil 673 glasov, njegov nasprotnik Otto A. Klug pa 374. Volilna kampanja je bila zelo živahna. Kar je slovenskih in hrvaških volilcev v Lyonsu, so nedvomno vsi volili Martina, toda pokazalo se je — kakor pred dvema letoma — da je Lyons še vedno "stara nemška vaa." Br. Potokar je eden izmed ustanoviteljev SNPJ in delegat 9. redne konvencije.

Poročevalec.

Darovi gasilnemu društvu

Chicago, Ill. — Rojak Frank Prah je prejel iz rojstnega kraja prošnjo od prostovoljnega gasilnega društva v St. Rupertu pri Mokronogu na Dolenjskem, Jukoslaviji, v kateri se apelira za nabiranje prostovoljnih prispevkov v svrhu nabave nove motorne brigzalne omenjenega gasilnega društva. Rojak Prah se je temu apelu radovoljno odzval, ter po svoji močnosti prispeval v ta sklad, obenem se je tudi potrudil, da je obiskal svoje znanee in druge rojake iz dotičnega kraja, ki so se apelu odzvali in po zmognosti darovali. Dosedaj je rojak Prah nabral v Chicago in okolici svoto \$40 in jo že odposlal na naslov dotičnega gasilnega društva.

Vsem darovalcem se tem potom izreka iskrena hvala!

Poročevalec.

Kratke vesti.

Eveleth, Minn. — Zima je prešla in objela nas je spomlad; vse je veselo. Z delom se ne morem nič pohvaliti, bolj pa z veseljem in domačimi zabavami ter žetivitvami, ki se obetajo. — Te dni se je omarčil um mrs. Gildi Rebec, ki je napadla svojega moža, da ga umori. Prihitelec so ta pomoč kosej in bolno ženo odpeljali v bolnišnico. Zelim ji hitrega okrevanja.

Jennie Ozančič, članica društva 130 SNPJ.

Zahvala.

Yukon, Pa. — V imenu društva št. 117 SNPJ se toplo zahvaljujem vsem, ki so nas posetili na veselici dne 13. aprila, posebno hvala pa članstvu društva št. 7 SNPJ iz Claridge za tako veliko udeležbo na tisti veselici. Ob priliki se tudi mi spomnim na vas.

Frank Medved, tajnik.

OPAZOVANJA

Stroji — brezposelnost — in kaj?

Listi prinašajo številke o naraščajoči brezposelnosti. Lokalne razmere se tuptam popravljajo, v splošnem pa je vedno slabše. Industrije obratujejo. Blaga, dobrin je vedno več, potrebe po delavcih pa vedno manj.

Medtem pa listi poročajo še nekaj drugega. Dočim pada število upošlenih delavcev, raste število strojev in avtomatov. Zanimivo je poročilo o avtomatih, ki prodajajo razno drobnjaro. Dolej so bili le enocentni avtomati, danes pa prihajajo mrhe, ki porajajo nikle, desetice in kvodre. Do petdesetih centov ni več dalet in neki iznajditelj se že ponosa z "železnim možem", ki bo jemal prave papirnate dolarje — ne ponarejenih.

Neka velika družba, ki prodaja razno blago potom avtomatov, naznanja, da bo vsaka stanovanjska hiša kmalu imela avtomatično grocerijo v kleti. Postavijo celo vrsto avtomatov: v enem bodo zavojli sladkorja, v drugem kava, v tretjem moka itd. Stoplj v klet, vržeš novce, pritiseš in v zameš vse, kar potrebuješ.

Kaj to pomeni? Prodajalnice bo vedno manj in nameščencev vedno več brez zaslužka. Eden sam avtomat dela za tisoč oseb; treba je le enega človeka, ki razvaža blago v truku in napolni avtomate v svojem distriktu ter pobere denar. Kmalu pridejo avtomati, ki bodo zalagali ljudi s hladnim in gorkim prigrizkom in a pijačo; drugi bodo imeli obleko poljubne velikosti.

Tako prodira strojna revolucija v vse kote in kotičke. Produkcija in distribucija se mehanizira. S humanitarnega stališča je treba to pozdravljati. Čim večja in popolnejša je mašinska sila tem manj trpi človeška fizična sila. Par na lopata zagradi enkrat več

zemlje ali rude kot bi zagrabilo petdeset parov človeških rok — in železo pri tem nič ne trpi, človeške mišice in kosti pa trpe.

Kako pa z ekonomskaga stališča, s stališča delavčeve eksistence? To je pa druga stvar. Stroji prihajajo, gospodarski sistem pa ostaja stari. V tem je krivica. Trenotno so stroji nagraženi za delavce, da bi morali biti sreča. Kam pojde milijone delavcev z družinami vred, ko jih stroji in avtomati pomečejo na cesto?

Odgovorov je dosti. Stroji se ne morajo sami delati. Delavci bodo delali stroje; vsak delavec bo moral biti neke vrste mašinar. To je samo deloma res. Že danes ustvarjajo stroji stroje! Sčasoma bo vse delo avtomatično, mehnično; tudi nabavljanje sirovin pojde s stroji. Bodoči delavci bodo k večjemu inženirji, tehnik in operatorji ter popravilalci strojev. Fizično delo popolnoma odpade. Odpadeji tudi fizični (ročni) delavci!

Jasno je, da v takem položaju ni mogoče misliti na slepo množitev prebivalstva. Prijatelj Trunk je pred kratkim vprašal, kdo bo užival sijajno bodočnost. Najmanjša skrb! Uživali jo bodo oni, ki bodo vredni življenja in uživanja. Oni, ki ne bodo rodili, ne bodo pogrešali uživanja.

Večja skrb mora biti, kako rešiti krizo danes, v tej prehodni dobi, ko je več delavcev kot jih potrebujejo pri strojih. Bistvo krize je konflikt med industrijsko revolucijo in starim socialnim redom. Doživljamo anarhijo, ko je preveč ljudi za delo in premalo za konsum. Stroji producirajo toliko blaga, da ga ljudje ne morejo pokupiti, kar nimajo denarja vsled brezdelja.

Edina rešitev iz krize je socializacija strojne produkcije in takojšnja znanstvena regulacija prebivalstva.

Po kongresu Konsumnega društva za Slovenijo

(Izvirno.)

Ljubljana, 27. marca 1929.

Nedeljski kongres Konsumnega društva za Slovenijo, ki se je vršil v dvorani palače ljubljanske Delavske zbornice, je tako glede organizacije kongresa, kakor njene stvarnosti prekosil vsa pričakovanja. Na kongresu je bilo zastopanih 36 krajevnih odborov po 40 delegatov. Dalje je prisostvovalo kongresu 8 članov načelstva in 14 članov nadzorstva, kar smo ugotovili po zapisniku verifikacijskega odbora, kateremu je predsedoval bivši narodni poslanec Josip Petecan.

Kongresu je predsedoval in ga zelo spretno vodil predsednik nadzorstva zadr. Anton Kristan, predsednik Zadrugne banke. — Zapisnik zadnjega obnege zbornice, poročilo načelstva, poročilo o računskem zaključku za leto 1927-28, poročilo nadzorstva in revizijsko poročilo Zveze gospodarskih zadrug je vzel kongres soglasno na znanje, istotako je bil podan soglasno načelstvu absolutorij s posebnim priznanjem za izvršeno delo.

Daljša in zelo zanimiva debata, ki je pa ves čas potekala v zelo dostojnem tonu, se je vnela pri vprašanju uvedbe Posmrtninskega in starostno-odpravninskega sklada. Poročilo je podal zadrugi ravnatelj France Kobler. Delegati poročilo so se k tej točki oglašili skoraj vsi k besedi in navajali, da pomeni uvedba tega sklada veliko dobroto za člane zadruge, in je koristna tudi za zadrugo sam. Navajali so pa, da se članstvo v ta sklad še ni zadostno udeležilo in da bo treba še temeljite razjasnitve predno ga bodo vsi pravilno ocenili. Pri tej priliki smo slišali res lepe govore: Močnika, Petecana, Grčarja in drugih, ki so prikazali prednost tega sklada. H koncu debata je bil sprejet soglasno predlog predsednika Antona Kristana, da se sklad upelje za vse one, ki se ne bodo do 1. julija t. l. javili za izplačilo povračila po starem načinu.

Najbolje stvar še tako dobra, je vendarle res, da je potrebno nekaj časa, da jo vse članstvo pravilno doume. Zato je sklep, da se počaka do 1. julija popolnoma pravičen, ker bodo imeli do tedaj tako centralo, kakor o krožni in krajevni odbori prili-

ko vrline tega sklada podrobno pojasniti. Uvedba tega posmrtninskega sklada je zgodovinske važnosti za naše gibanje, z njim se napravi mogočen korak k varovanju delavskih množic za slučaj starosti in smrti. Predsednik je pozival delegate, naj se ne strajo naporov in eventuelnega odpora tu ali tam. Pri izvrševanju tako važnih in velikopoteznih nalog, kakor je ta, je treba vedeti, da se še nobena velika stvar na svetu ni uveljavila brez muke in težav.

Pri volitvi načelstva so bili ponovno izvoljeni vsi stari funkcionarji. Namesto umrlega z. Valentina Komavilja, katerega se je predsednik pri otvoritvi kongresa spomnil s hvaležno zahvalo, je bil izvoljen Jakob Vodopivec iz Celja. Iz nadzorstva so bili izžrebani z. Jakopič, Straus, Gabrijel in Urtnik, ki so bili istotako ponovno izvoljeni. Namesto z. Obračunčiča in Pastoreka, ki sta odpotovala izven Slovenije, sta pa bila izvoljena z. Podlipnik iz Litije in Cebular iz Šiške.

Kot novi korak k decentralizaciji uprave je sprejel kongres predlog ljubljanskega okrožja, da se izvolijo na sedežih okrožij iz sredine v postev prihajajočih krajevnih odborov okrožni odbori, v katerih plenumu sodelujejo vsi krajevni odbori dotičnega okrožja s člani načelstva in nadzorstva stanujočih v dotičnem okrožju ter okrožni nadzorniki dotičnega okrožja. Iz tega plenuma se izvoli ožji okrožni odbor, ki ima po nalogu in direktivah centralne voditi nadzorstvo nad delovanjem krajevnih odborov svojega okrožja. Tudi ta institucija bo prav gotovo spopolnila in dopolnila ves med vodstvom zadruge in krajevnim članstvom. Tudi v tej instituciji bomo še obširnejše spregovorili.

Vtisa, ki smo ga dobili od tega kongresa, lahko rečemo, da je bil najboljši, takorekoč svetlo znamenje v teh sicer žalostnih časih. Prepričani smo, da bo prinesel ta kongres zadrugi lovet novega napredka. Zlasti sklep o upostavitvi sklada za starost in smrt bo zainteresiral čim dalje večje množice proletarijata. — Konsumno društvo za Slovenijo krepko koraka po pokrožni in krajevni odbori prili-

Vesti iz Jugoslavije

BEGRAD SPREJEMA MULATKO.

(Izvrno.)
Beograd, 2. aprila 1929.
Nasa prestolnica ima venomer obiske, ki nudijo senzacije prebivalcem. Svoje dni so imeli senzacije po shodih, zoruženih pretepom in pendreki, z orožniki in glavnicami, imeli so senzacije za časa volitev itd. Volitve so bile skoro vsako leto, ne zato, ker smo bili demokratska država, ampak ker so bile venomer krize, opozicije in razpusti volitev, razpusti skupščine itd. Venomer je bilo kaj, da ni bilo prestolnici dolgčas. Zda vsega tega ni, ne shodov, ne volitev in najbolj je kdo potogetnik koga, če je za 1. april dejal, da so pr. pri občinskih volitvah v Zagrebu zmagali spet radicevi. Zaka volitve so za današnje na državo nekaj najbolj nesmišelnega. Pa so se Beograjčani zalegli zabavati z drugimi stvarmi. Nekaj časa so se prepirali, ali naj bo poroka civilna ali cerkvena. In ta debata se je končala, da je oboje dobro in da naj se ljudje kar na oba načina možno ženijo. Tako da bo najbolje. Po tej debati, a katero so bili zaposleni vsi časopisi in celo razne seje in predavanja, po tej debati torej pa so imeli tisto znano slavo pijanci, kjer so izvolili predsednika pijanci, potem so otvarjali radio, pa je spet kdo napravil samomor, v Zagrebu se je izvršil atentat na Schlegla — skratka, dnevi gredo in Beograd je srečno napelil dan, ko sme pozdraviti v svoji sredi znano, tolikrat proslavljeno in tolikrat prokletu mulatko plesalko Josefino Bakerjevo.

Bakerjeva, mulatka iz Amerike, je prišla pred leti v Pariz ter tam osnovala svoj kabaret, ki ji je dolgo vrsto let nosil sijajne dobičke. Potem se je moralo karikoliti zgoditi, naenkrat je slavna Bakerjeva odpotovala na Dunaj ter tam uprizorjela svoje plesne v nekem teatru. Še predno je prišla je bila vsa avstrijska katoliška cerkev pokonci. Kardinali so dobro vedeli, da ples Bakerjeve eksotične plesne svoje rase, da nastopa celo gola, le krog pasu ima nabrane banane, drugače pa nič, nobene tancice, nič. Samo pohujšanje je pretlo kriti na Dunaj. In kardinali in duhovniki, kršč. so poslanci v parlamentu, duhovniki a pričnejo kričati, naj vendar bog ne dopusti, da bi prišla Josefina Bakerjeva na Dunaj. Držali so shode, v parlamentu se je vršila paradi huda debata za in proti Josefini, za in proti plesu z bananami, za in proti mulatkam, ki se krščanske vere nimajo. Pa je bilo vse to prav dobra reklama za Bakerjevo, ki je seveda le prišla na Dunaj ter plesala. Sicer ni imela tolikanj uspeha in obiskovalcev, a pri delu publike je zmagala s svojimi bananami. O plesu so vedeli povedati le, da je divji kot pragozd in vendar poln naravne sile in ritma in da je prav dobro gledati. In po svojih predstavah je zabavala publiko še v nekem kabaretu. Ko je nekdo ponudil zapuščala za kabaret, se je tik pred njo ustrelil neki Slovenec Gaber. To je bil menda prvi stik Slovencev z Josefino iz Pariza. Potem je šla Bakerjeva v Berlin in hodila po Nemčiji, zda pa se je usmerila na Balkan.

Na dan prvega aprila zjutraj je dospela Josefina Bakerjeva v Beograd. Na kolodvoru jo je pričakovala velika množica starih in mladih. Josefino je ta sprejem spravil v dobro voljo in podpisovala je svoje fotografije čisto srčno kar na peronu. Le s tevarno so ji utrli novinarji pot na čelo, kjer je sedla v avto ter se odpeljala v hotel "Excelsior". Tam je potem — tako kot vsak kaklež tujec, ki pride v Beograd namenom, zaslužiti kaj in imeti uspeh — hvalila napram novinarjem gostoljubnost Beograjčanov, ki so ji priredili tako lep sprejem. Na vprašanje, kako in kaj je začela svojo plesno kariero, je odgovorila, da v New Yorku, kjer se je morala prebiti skozi marsikakšno težavo, prejem je prišla do svojega imena, kakar je odšla v Pariz, kjer se je mudila nadalje in kjer ji zelo zraja. V Beogradu misli ostati 3 dni ter bo v smislu pogodbe Beograjsko glasbeno direkcijo

(bogve kakšna direkcija je to, ki najame črno kot kako umetnico, saj Josefina menda ne štejejo med umetnice-baletke) nastopila v palači Luksoir. Na programu ima seveda afriške zamorske plesne v tako znanem kostumu iz banan. Dalje misli uprizoriti več komičnih nastopov, za katere se ponavadi poslužuje starcev iz publike. Torej bodo stari deležni ognja mulatke. Druga dne pa bo podpisovala avtograme ter sprejemala ob tej priliki prostovoljne prispevke, ki jih poklanja — beograjskim ubožcem.

In pri vsaj tej organizaciji in suhi dogodkov ni čuda, da so že vse karte razprodane. Prestolnica mora imeti vedno nekaj, s čimer se peča v teh težkih dneh. Svoj čas je bilo še lepše. Na primer na shodu, kjer je čiča Davidovič pretil: "Pravijo: Oko za oko, zob za zob. A nam tega ni dovolj. Za zob celo čeljust, za oko celo betico!" — To je bilo, zda je čiča Davidovič tih in je morda sam vesel, da pride takale Josefina Bakerjeva. Marsikateri dosednji državnik pojde za kratek čas gledat ples Bakerjeve in njenih banan, pa si bo misli: Tako-le plesemo vsi.

Redukcija ministrstev.
Beograd, 2. aprila 1929.
Doselej smo imeli v naši državi 16 ministrstev. Predvečravnim pa je kralj podpisal zakon o uredbi vrhovne državne uprave, s katerim se štiri ministrstva uklinjajo, tako da jih ostane samo 12, prav en ducat. Uklinjena so ministrstva za agrarno reformo, za vero, za pošto in brzojav ter za narodno zdravje. Nadalje pa še ostanejo ministrstva za notranje zadeve, pravdo, prosveto, vojsko in mornarico, zunanje zadeve, železnice, javna dela, kmetijstvo, trgovino in industrijo, gozde in rube ter socialno politiko. Verako ministrstvo se združi z justičnim, ono za agrarno reformo s kmetijstvom, pošteno z ministrstvom za javna dela in ministrstvo za narodno zdravje z ministrstvom za socialno politiko.

Novi zakon o vrhovni državni upravi določa tudi odgovornost ministrov. Ministri so odgovorni kralju. Kralj lahko obtoži ministre za kršitev državnih zakonov, zagrešeno v službenem poslu. Za škodo, ki jo povzroči minister pri kršenju svoje službene dolžnosti, je minister odgovoren državi. Ministra lahko obtoži kralj za časa njegove aktivnosti ali še pet let po odstopu. V vseh primerih, v katerih je dejanje, za katero odgovarja minister, kaznjivo po določbah posameznih zakonov, se kaznuje minister a kaznjivo, ki jo predpisuje dotični zakon. Za dela pa, ki v obstoječih zakonih niso predvidena, se kaznuje z zaporo do petih let. Minister, ki je obsojen na zapor, izgubi sposobnost za javno službo za pet let, računajoč od dneva prestane kazni. Odgovornost ministra za primere, kaznjive po kazenskem zakoniku, ne zmanjša odgovornosti podrejenih organov, ki so izvršili nepravilno naredbo ministra ali ki so kot referenti podali ministru nepravilna poročila in ga s tem zavedli na napačno pot.

Ministri razpuščenih ministrstev se stavljajo na razpoloženje. Tako minister za agrarno reformo Franges, minister za narodno zdravje dr. Krulj in minister ver dr. Alaupović, dočim je minister za pošto in brzojav dr. Kumanudi prenehal biti minister za ta resor, ki se združi z ministrstvom za javna dela, pač pa ostane minister brez portfelja, ker je zastopnik ministra za zunanje zadeve.

Ker je ministrstvo za promet ostalo, je ostal tudi minister dr. Korošec na svojem mestu.

Uradništvo uklinjenih ministrstev bo deloma ostalo na svojih mestih, deloma pa ga bodo odpustili. Odpušeno bo predvsem nižje oboje, ki je postalo a spojitvijo ministrstev odveč. Tako zadene to reforma v številu ministrstev predvsem nižje nastavlence. V ministrstvu za narodno zdravje je bilo že odpušenih 25 dnevničarjev in v ministrstvu za gozde in rube je odpušenih 50 dnevničarjev, da se mesta izpopolnijo z dnevničarji razpuščenih ministrstev.

Beograd dela...

Končno redigiranje uredbe o odpiranju.
Beograd, 28. marca 1929.
Ze od ankete, ki jo je priredilo socialno ministrstvo v Zagrebu radi odpiranja in zapiranja obratov in trgovin, se govori, da ministrstvo dela, da po vseh debatah izdela zakon radi delovnega časa. Zda se baje to urejevanje bliža koncu.

Danes dopoldan se je namreč vršila v ministrstvu za socialno politiko konferenca, ki so se je udeležili tudi zastopniki notranjega in verskega ministrstva. Na konferenco so bili pozvani tudi zastopniki gospodarskih korporacij iz Beograda in bližnje okolice. Na konferenci so razpravljali o končni redakciji nove uredbe o odpiranju in zapiranju ter o uredbi delovnega časa. Konferenca se danes še ni zaključila.

Na konferenci torej ni bilo povabljenih nikakih zastopnikov delavstva ali Delavskih zbornic, strokovnih organizacij in podobno. Samo gospodarski krogi.

Ponesrečen železničar. — Dne 26. marca se je na železnici v Zagorju ponesrečil železniški zavirač Avgust Zepek z Zidanege mosta. V Zagorju na postaji so aranzirali vagon. Zepek je odklenil nekaj voz, stopil na stopnice vagona ter dal znamenje za ustavitve. Ko so se vagoni ustavili in trčili eden v drugega, je Zepek na stopnicah izpadel ter je padel pod vagon. Kolesje mu je pregazilo levo nogo pod kolonom.

Morilec Tonija Schlegla ni moglo najti. Preiskava o atentatu na Schlegla je prišla že na mrtvo točko. Vsi ki so aretirani dokazujejo svoj alibi in so jih morali že več izpustiti. Med njimi tudi upravnik "Vidovdana" iz Novega Sada, Rapajčić, ki pa še ni bil izpuščen ker ga smatrajo za morebitnega intelektualnega započetnika tega atentata. Prav tako je še v zaporih urednik "Hrvata" Cihlar ter nekli profesor, bivši novinar, ki je tudi že dokazal svoj alibi. Govori se, da so ječe v Zagrebu od atentata stalno polne in prenatrpane. Policija pa ne preostaja drugega, kot da nadaljuje s preiskavo. — Mogoče je z neuspehom te preiskave in preiskav zadnjih let akt, s katerim se do sedanjih ravnatelj zagrebke policije Vragović razrešuje tega mesta ter se je ravnateljstvo že predalo novemu ravnatelju dr. Bedekoviću.

Za 500 oficirjev je spet bogatejša naša vojska. 500 gojencev vojaške akademije je položilo izpit ter postalo podporočniki. Med temi novimi oficirji je tudi kakih 100 Slovencev, ki so sploh lepo zastopani na oficirski šoli. Vsi novi oficirji so bili sprejeti na dvoru od cele kraljeve rodbine. Kralj je odklikoval najboljšega učenca Stanojevića s sabljo, drugega najboljšega učenca Slovenca Mikeca pa je obdaroval s samokresom.

Za Veliko noč sta hotela v smrt. V Zagrebu je na veliko soboto poplila Slovenka Ana Jezernik iz Ljubljane, 27 let stara, deciliter lizola. Nesrečnica se je zgrudila in klicala na pomoč. Odpeljali so jo v bolnico, kjer ji bodo bržkone utegnili rešiti življenje. Popoldne pa je popil večjo količino lizola pekovski pomočnik Uroš. Tudi tega se odpeljala v bolnico. Pred samomorom je napisal pismo, v katerem pravi, da gre v smrt radi bede in pomanjkanja. Prav tako je hotela Jezernikova končati svoje življenje radi bede. Ljudje so pretrudni življenja, pa si ga jemljejo.

Led na rekah se je začel premikati. Prometno ministrstvo in vodno ravnateljstvo zasleduje vestno vse pojave v tej smeri, da lahko čimprej pomaga v morebitni potrebi. Stanje ledu je skoro povsod nespremenjeno, vendar se je začel gibati led v gornjem teku Drave. Na Savi se je med Sremski Mitrovico in Brodom potopilo več milinskih naprav. V Bosanskem Brodu je je potoplil neki motorni čoln, pri Sremski Mitrovici pa se je začel led lomiti in gibati a tokom vode. Oblasti zasledujejo vse pojave na rekah in ni pričakovati kakih posebnosti.

Ravnateljstvo za kmetijski kredit je doslej dobivalo od finančnega ministrstva 50 milijonov dotacije, in česar je dajalo kredit posameznim oblastnim zadrugam. Po sklepu finančnega ministrstva se v tem letu ta dotacija ravnateljstvu ne bo več izplačala.

Razprave o pravilih S. N. P. J.

Chicago, Ill. — Tudi mene veže dolžnost, da se oglašim in povem svoje misli glede naše organizacije SNPJ. Veliko sem čital v razpravah in priporočilih za deveto redno konvencijo. Največ se piše o gl. odboru. Eni so za večje plače, drugi za znižanje, zopet drugi so za to, da ostane sedanja plača, da se samo par članom glavnega odbora poveča plača; da se izvoli par članov več v gl. odbor, gl. predsednik naj dobi polno moč; gl. odbor se more odstaviti, voli se novi izven Chicago, ali saj ne smejo biti preblizu gl. urada. Le takrat se vse na stotek jednote prava demokracija in prava enakopravnost. Bratsvo bo poplavilo vsa krajevna društva in članstvo po vseh Združenih državah.

Misljam, da se veliko bratov in sester meti. Nisem nasproten, če se plače malo povečajo gl. odboru, vsem odbornikom, ne samo enemu. Plače res niso previsoke, če posteno gremislmo, koliko je dela. Pa s tem ne smemo misliti, da bo glavni odbor prišel a veliko večjo vlogo za delo v uradih in na polju naše jednote. Tudi če se izvoli v nadzorni odbor par članov več, ali v katerem so vsi potrebni, nisem nasproten, ker vsak more to vedeti: če je večja organizacija, več je treba odbornikov. Pa tudi tedaj na bo rešeno, po čemer val hrepenimo.

Bratje in sestre, dokler glavni odbor ne bo delal skupno in bratsko med seboj na jednotnem kakor ven je jednotnega polja, ni nobene realne ali pomoči. Dokler ne izginejo politične mržnje, in spori in glavna urada kakor tudi iz krajevnih društev naše podporne organizacije, ne pomaga višanje plač, kakor tudi če se izvoli pet članov več v glavni odbor.

Ker je konvencija že prihodnji mesec, pripravim delegacije, da vsak dobor premisli in stopi v duhu prave demokracije in bratstva v dvorano naše SNPJ prvi dan konvencije in že s tem pokaže, da se je delegacija sešla na skupni sestanku zato, da bo delala res za dobrobit in koristi jednote in članstva. Sem proti temu, da bi se odstavilo vsi sedanj gl. odbor in da bi se volilo novega, ker s tem bi se naši organizaciji le malo pomagalo ali pa nič. Sedanj gl. odbor ne dela tako slabo kakor se pišar po listih; dostikrat so kriva društva sama. Zakaj? Zato, ker imajo veliko premalo, eni pa skoro nič zapiranja v gl. odbor.

Spori med društvi in jednoto so neizogibni, ker ni pravega bratstva in enakopravnosti med njimi. Dostikrat se dolgi jednoti in gl. odbor kakinega spora, če se ne, da s sporazumno poravnati, pa je društva samo krivo, jednota pa mora trpeti posledice.

Členi bratje in sestre, ne mislite, da jaz zagovarjam s tem gl. odbor, da bi v vsakem sporu ali ob razpravi nedolžen, in sicer zato, ker med gl. odborom ni prave enakopravnosti in bratske delavnosti, in tudi veliko premalo nadsorstva nad krajevnimi društvi.

O bolniški podpori se veliko razpravlja: eni so za to, drugi za drugo. Po mojem mnenju ima naša jednota veliko bolzen na tem členu, posebno za člane, kateri že dolga leta ali od ustanovitve naše jednote plačujejo dohodek in se bojujejo za dober obojni naše organizacije SNPJ, pa so potisnjeni nazaj in posebno še obložen s nakladami za druge razrede. To se mora predati, posebno v enih točkah, in valiko bo pomagano jednoti in vsemu članstvu na tej bolniški jednote.

Če bodo delegacije res bratsko nastopili, ko pride člen bolniške podpore na dnevi red, in rešili pravico ta problem, bodo odpravili jednoto tega spora med društvi in članstvom za vedno. Pisal ne bom, kaj je moje mišljenje o tem členu in točkah, ker je bilo že dosti pisano od več društev; se strinjam s njimi v tem členu in posebno v onih točkah. Apelliram pa na delegate, da ne delujejo za nagrade za pridobivanje novih članov, delajo naj na to, da se to odpravi za vedno, posebno ker je ta ta nagrada po mojem mnenju nepotrebna in skoraj judovska agitacija. S tem jednota nima dosti koristi, pač pa se lepo pransi dobri članom šepa in s tem nezadovoljstvo in neenakopravnost seje med članstvo. Dober član ali članica, bo agital in pridobil nove člane brez nagrade. Z nagrade se ne gleda veliko kakni se člani, samo da so. Potem je nesporazum in spori med društvi in jednoto. Tudi poskodbinski sklad ima veliko razprave od vseh strani.

Apelliram na delegacije, da ta člen dobro vsame v pretes in ga popravi tako, da bo enakopravnost za članstvo in jednoto. Tudi o 27. členu, ali odškodnini za operacije se veliko razpravlja. Tudi ta člen naša delegacija dobro vsame v pretes, pa ne za znižanje odškodnine. Zakaj? Zato, ker so operacije in zdravniški od leta do leta dražji. Reaonica je, da ima jednota tudi v tem skladu veliko vprašanje, ker se operacije zmlom večajo.

Zato pa naj konvencija vsame v pretes assessment tega sklada, ne pa znižanje odškodnine.

Prosim delegate in delegacije 9. konvencije v imenu vsakega članstva in jednote, da se boste združili in stigli res sobratstvo na konvencijo na dan 12. maja. Popravite pravila in sestavite zapisnik 9. redne konvencije, da bo res odgovarjajo članstvu, kakor tudi jednoti, bratsko in enakopravno. In izbrana bodo iniciative in ne bo nam treba spovor, debat in splošnega glasovanja, če kar prvo leto po konvenciji, kakor se je to dajalo zadnja leta skoro po vsaki konvenciji. Čim več je izobrazbe v organizaciji, več je nezadovoljnosti in spovor pri društvih kakor v jednoti.

Se enkrat apelliram na vsa društva kakor na vsa glavni odbor naše slavne jednote: Delujmo skupno in res sobratstvo na naši 9. konvenciji! Glejmo, da bo ta konvencija pokazala, da je res kos nalogi, katero bo prevzela, posebno letos, ko je 25 letnica obstoja in delovanja naše velike in slavne podporne organizacije. Le a tem bomo najlepše proslavili in ji tudi zagotovili enakopravno in resnično bratski obtož za njeno sedanjost, posebno pa za njeno bodočnost.

Zato, bratje in sestre, podajmo si roke na dan 12. letnice naše jednote in pokažimo drugim narodom na ta dan, da smo res pravi bratje in sestre naše slavne organizacije SNPJ. Bratski pozdravi!

John Gorak, član društva št. 1.

Chicago, Ill. — Čital sem že vsake vrste priporočila za bodoča pravila, kritiziranja pa največ. Br. George Gornik iz Idaho piše, da na vsakih 500 članov pride en delegat. — Ta načrt je škodljiv za jednoto.

Vsi tisti, vedoma ali nevedoma, ki ste glasovali za zmanjšanje delegacije, ste enostavno proti demokraciji: šelite vpeljati stoprocentno avtokracijo. Točka 12., XXXIX. členu ni vredna, da je v pravilih take ponosne bratske podporne organizacije kakor je SNPJ. Pravilen je člen 12., točka 8. Se glasi: "Vse resolucije in protesti, ki jih sprejmejo društva v prilogi ali proti kateremukoli predlogu ali zadevi, ki se lahko pojavi od časa do časa, se prioblijo v uradnem glasilu in društvo, ki je poslalo protest ali resolucijo, je odgovorno za vsebino." Po tej točki bi imeli člani svobodo v svojem lastnem listu Prosveta.

Nadzorni odbor: je pravilno, da je samostojen, la razloga, če pride pri tožba proti gl. odboru. Kako smemo pričakovati posteno razsodbo v takem slučaju? To se je pripetilo v Chicago in dokaže, da današnja pravila ne odgovarjajo pravilno v takih slučajih, kakor sem sgoraj omenil.

Predsednik pa mora imeti moč. Dosedaj le nosi ime predsednik SNPJ, pa nič več kakor kateri drugi gl. odbornik. Provisorična pravila se glase: "Ako je gl. predsednik delovneje škodljivo jednoti, ali ako se izkaže nevednim avajega mesta, ima večina članov glavnega odbora pravico plemenito zahtevati njegov odstop, navajajoč razloge, ki utemeljujejo to zahtevo." Kje vidite, da bi postal glavni predsednik Musiolini po tej točki? Člen 4., točka 5. pove, da, ako obtoženec kljub predsedniškemu poslu, ni navzoč, se volitev poročnega odbora odloži do prihodnje seje in predsednik društva mora obtoženca ponovno obvestiti a pripravlenim pismom, ki mu priloži prepis obtožnice. To je čisto prav, da se da tudi obtoženec priliko, da se zagovarja, ne samo tojteljivo. Nekdo priporoča za gl. odbor penzijo, če bi bil zaposlen in delal za SNPJ 20 let ali več. Kako penzijo dobijo tisti člani, ki so ustanovitelji SNPJ? Največ jih je, da so priletni, izmozgani, nekateri se pohajli. Niti en mesec nisi imeli prste mesečine, pa so tiho. Mi imamo izredni sklad za podporo, če bo treba, bo tudi gl. odbornik dobil toliko, kakor vsak drugi ali pa še malo več. Tisti člani ali društva, če se strinjate za penzijo, podpirajte in društvene blagajne in polifajfje točno. Iniciativa in referendum, člen 6., točka 3. pove, da mora predlog podpirati toliko društev, ki skupno reprezentirajo najmanj 33 1/3 vseh članov jednote. Če iniciativa gre na glasovanje s malo večino ali veliko, stane denar. Ne vidim, zakaj bi en par procentov članov napravilo stroško, če je sprejet ali zavrnjen. Točka 5. se glasi: "Predloge o izrednih važnih zadevah, ki zahtevajo nujne rešitve v korist jednote, sme iniciativni gl. odbor ali upravni odbor in jih dati na splošno glasovanje brez podpore krajevnih društev. Splošno glasovanje se mora udeležiti najmanj 20 odstotkov vsakega članstva, da je veljavno." To pomeni, da je izredna važnost, da mora biti rešeno takoj. Točka 4. pa pove, da se mora udeležiti najmanj 50 odstotkov. Čisto prav je. Iniciativa. Pravilo, da je referendum najvišja uprava poleg konvencije. Torej zakaj bi zadostovalo s malimi odločitvi?

Bolniška podpora na ostane, samo naj se 3 dolariski sklad sam vdrži, ali naj se jim povla assessment, da bo zadostoval a dotičnem skladu. Nadalje naj se nekaj ukrene za onemogočanje člana. Ali pa bi se kaj morda kupilo, da bi imeli stari člani nekakšen dom, če ne, bo morda mladina kupila čez nekaj let. Najraje se dogodi, za neki sport. Morda se ne bo nič emilija blagajna SNPJ.

Leo Bruce, član društva 39.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jednota

Imenp. 17. junija 1907
v delavski Illinois

GLAVNI STAN: 2677-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESEK:
Predsednik Vincent Calkins; podpredsednik Andrew Vidrich, R.F.D. 7, Box 103, Johnston, Pa.; gl. tajnik Blag Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrene Gradick; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Joka Zvertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODESEK:
Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Aleah, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupancič, 2627 E. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODESEK:
John Gorak, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trécl, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Shragal, R.F.D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Solac, Box 27, Arma, Kana.

BOLNIŠKI ODESEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Lovrene Gradick, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R.F.D. 2, Box 120, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1109 E. 76th St., Cleveland, Ohio.
ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R.R. 1, Box 88, Pittsburg, Kana, za jugozapad: Frank Klun, Box 958, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:
Frank Zajec, predsednik, 3639 W. 36th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvešek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Krasl, 553 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Združiteni odbor:
Frank Vidmar, predsednik, 1242 S. 55th St., Cicero, Ill.; John Olin, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Gehel, 402 N. Walnut, Colorado Springs, Colo.

POZORI: — Korespondenca a glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:
VSA FIRMA, ki se nanaša na posle gl. predsednika, se naslovi: Predsedništvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniško tajništvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohle se naslovi: Tajništvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S.N.P.J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vse priitohle glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zajec, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je sgoraj.
Vsi priitvi na gl. porotni odesek se naj pošiljajo na naslov: John Gorak, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in apeli vse, kar je v zvezi a glasilo jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA," 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Nova znanost izpopolni človeka

"Razvojna mehanika" producira človeške orjake in ume velike, katerih se ne prime nobena bolezen.

Philadelphia, Pa. — Dr. Oscar Riddle, profesor v Carnegie Institutu v Old Spring Harborju, N. Y., je te dni na letnem zborovanju American Philosophical Society orisal orodje, s katerim bo znanost predelala in izpopolnila človeka.

Nova znanost se imenuje "razvojna mehanika" in njeni pomočnici sta genetika in endokrinologija. Vse tri imajo opraviti s hormoni — kemična telesa — ki jih izločujejo razne žlez v telesu. Hormoni so ključ do tajnosti, ki kontrolira rast človeka, njegovo postavbo, vse njegove karakterističnosti in njegovo čustva. Velikani, ki zrastejo do osem ali devet čevljev, so delo žleznih hormonov, prav tako so pritlikavec.

Znanost danes komaj pozna te hormone v najgrobejši formi in vendar je že ustvarila čudeze pri eksperimentiranjih na živalih. Kakor hitro dobi veda popolno kontrolo nad hormoni v njihovi čisti formi, da jih namreč izolira, tedaj bo razvoj človeka iztrgan naruri in vrši se bo poljubno po volji znanstvenikov. Rod velikanov po telesu in umu ni izključen. Medicinska veda bo seveda najprej odpravila a sveta pritlikavce, ki prenehajo rasti v otroški dobi; odstranila bo razne nevtore, ki se sedaj mučijo skozi življenje valed pokvarjene žleze.

"Razvojna mehanika je neposreden napad na kontrolo rasti, velikosti, proporcij, karakterističnosti in sposobnosti organizma in delov organizma vključiv človeka," je rekel dr. Riddle. "Nov rod ljudi, ki bodo velikani na telesu in razumu ter popolnoma varni pred vsako naslednjo boleznijo, je mogoč."

Dr. Riddle je povedal, kaj so že pokazale poljskušnje v laboratoriju. Vzel so prvih 16 stanice embriona (zaplodke) šabe, jih ločili in naredili 16 separatnih zaplodkov; košček kožice na hrbtu embriona so spremenili v očesno lečo; normalni mladilec moderada je v enem dnevu rasel dvakrat večji; zaplodek ptičjega samca so spremenili v samico; spol nižjih organizmov so poljubno spremenili; ribji plod so preparirali, da se je izlegla riba z enim samim očesom; v drugem slučaju se je izlegla šaba z dvema glavama.

Profesor je zelo poudarjal važnost environmenta (razmer, v kakršnih se pojavi in razvija organizem). Faktor environmenta je skoro neolčljiv od faktorja podedovalnosti. Znanost pa lahko zakontrolira environment in ustvarja poljubne forme organizmov.

RAZNO

Film brez glumcev. V Hollywoodu so pokazali nedavno film, v katerem ne nastopajo ljudje, čeprav se tiče pripovedovanja avantur nekega moškega in neke ženske. Ta film ima za akterje mize, stole, avtomobile in razne druge predmete. Spletka se razvija po "simptomih." Ne pripoveduje se dejstva, zaznamujejo pa se podrobnosti.

Par moških čevljev zraven para ženskih čevljev na podnožju spalnega vagona daje razumeti, da sta oba protagonista na ženinovnjakem potovanju. Hotelški zapisnik, ki vsebuje primke "gospoda" in "gospo," naznani cilj potovanja. Napisi: "Odloda se v najem," pomeni, da poročna lčeta stanovanje. Nova ploča na vhodu stanovanja naznači, da je stanovanje dobljeno. Mlada žena ne zna kuhati. Konserve naj ji omogočijo kosilo. Na štedilniku se parijo posode.

Zamenjala sta žene in prišla v zapor.
Lincoln, Neb. — Otto Slade in Horace Reed sta pred kratkim zamenjala svoji ženi brez postavnega procesa razporeke in nove poroke. Valed tega sta bila oba obsojena na deset mesecev zapora in ženi sta se morali vrniti vsaka na svoj prejšnji dom.

Naročite Mladinski list, najboljše mesečnik za slovensko mladino!

Pantelejmon Romanov:

LANEK POSEL

(Iz sodobne Rusije.)

K upravitelju državnega juvelirskega skladišča je prišel prijatelj.

"Stepanovna, nalič čaja," je zaukazal upravitelj. Ko je nato očistil mesto kraj mize, je pozval prijatelja naj prisede.

"Malo posla, a?" je vprašal prijatelj in gledal, kam bi položil ključek.

"Skoraj nič."

"Služba torej ni naporna."

"Služba je, lahko rečem, prijetna," je rekel upravitelj. "Kako sem se oddahnil, ko sem prestopil v državno službo! A, ko sem se kot mlad deček delal pri Moserju, tega ne želim nobeni živi duši."

"Znana stvar, dobro so znali takrat gospodarji človeku piti kri."

"Da, tako je bilo ondi... ves božji dan bulji, ponoči ne zatisneš očeta, saj moriš zbleti, ko se nenadoma spomniš, da si pozabil prekontrolirati uro. Ali pa si postavim, zanemaril kako drugo malenkost. Zdaj pa mi nosijo nazaj zarjavele ure, pa se ne zmenim, izgovarjam se, češ, tako so mi poslali. Glej, neka gospa prihaja, včeraj je kupila to uro sigurno jo prinaša nazaj."

V skladišče stopi dama, a čepico iz mačjega krzna na glavi,

in moli že oddaleč akatijico z uro:

"Kakšna ura je to? Zaostaja kar za pol ure!"

Upravitelj sedi mirno dalje pogleda damo in de:

"Kaj hočete? Verjamem, državljanka, ali odgovarjati za to ne morem. Skladišče ni moje, ampak državno: kar mi pošljete, to prodajam. Pustite jo tu, da jo prekontroliram."

"In fokrator, ali plešete?"

"Kaj ima tu opraviti fokrator?" je dejala dama in prestrašeno zardela.

"Zelo veliko! Precej jo tresete, a ura je še nova in ni navažena. Pustite, da jo prekontroliram."

"In kdaj naj zopet pridem?"

Upravitelj je za hip pogledal skozi okno, malo pomislil in odgovoril:

"Pridite čez en teden."

"Samo, prosim vas, da jo popravite."

"Popravila se bo, da boljše sploh ni mogoče," je rekel upravitelj in se galantno priklonil.

Dama je odšla, on pa je pogledal na uro, zmalaj z glavo, se nasmehnil in govoril:

"Če bi bilo to pri Moserju, kaj bi vse počeli! Nič ne bi mogel zdržati. Za tako stvar ne bi mogel deset noči spati, celo spodil bi nas iz službe. Kaj se to pravi: Moserjeva ura zaostaja za trideset minut! Sedaj pa prihaja k meni dnevno gotovo pet ljudi, radi takih-le stvari. Ljubegivno povem, da bom dal

uro prekontrolirati, in val so že veseli."

"Vidiš, taka-le je celokupna kontrola," je dejal upravitelj in vtaknil uro v svoj žep. "Glej, že zopet ena!"

Na vratih se je pojavila neka ženka v pobledele kožuhovini. Stvarmi, ki jih je držala v rokah, se je zataknila na ključavnico.

"Kako ste mi popravili uro, če pa že zopet uhaja naprej?"

"Ni mogoče, državljanka, ves teden smo jo kontrolirali. Nemara ste z njo zadeli ob kak predmet?"

"Kam?"

"No, kaj je malo stvari, ob katere se lahko zadenemo?" je dejal upravitelj in se lokavo nasmehnil. "Prosim, dovolite!"

Nežno je s svojo suho roko prijel za uro in odprl poklopce.

"Priznate, da ste se zadeli?"

"Zagotavljam vas, da se nisem. Mogoče, malo, slučajno, ne vem."

"No, vidite, malo. A za tako uro je že 'malo' več kot dovolj. Pa kaj zato, če malo prehitveva."

"Kako, to ni nič? Če jo moram vsak dan za petnajst minut pomakniti nazaj! Drugače ne gre."

"Pomaknite uro nazaj, kolikor le morete, tako da bo zado stovalo kar za dva meseca. To dajte pustite jo navzlic vsemu tu dva tedna."

"Dva tedna sem jo že imela pri vas."

"No, potem tri..."

"Kaj ne more biti preje?"

"Gospa," je dejal upravitelj, "če bi bilo to skladišče, kjer bi se delalo, kot treba, potem bi vam dejal: Pridite jutri! A to je državno skladišče, kjer se dela po predpisih."

"Pa dobro, samo to vas prosim, da jo popravite čim boljše!"

"Dobro," je dejal upravitelj. Ko je dama odšla, je zopet spustil uro v žep, kakor prvo in pripomnil: "Odpravljena je za kontrolo."

"Je-li dosti kupcev?"

"Ne zdaj že mnogo manj. Zdal bolj kupujejo stare ure. Novih so se jeli bati. Kakšna služba! Skladišče naj bi bilo odprto vsak dan samo dve uri, to bi zadoščalo."

"In se ne bojiš, da zaprejo skladišče?"

"Ni za to! Prestavili me bodo drugam, zato, ker sem vpisan kot čestit delavec. Nič se mi ne more očitati: na službo prihajam akuratsno, s kupci se pomenim delikatno, pa saj si sam videl. Kaj ni to dovolj?"

Če bi me zopet dali k Moserju, potem bi tam v enem mesecu zbolel na jetiki, Boga mi!"

"Ne daj Bog!" je menil, "eh znali so ti vrage piti kri."

"Stepanovna, nalič še čaja! Vidiš, taka je z mano."

V skladišče je vstopil mož s portfeljem.

"Ali je moja ura že gotova?" je hlastno vprašal.

"Za davno, izvolite," je dejal upravitelj. "Za včeraj je prišla iz delavnice, izvolite! Komaj sem jo utegnil prekontrolirati. Zaostajala je, kaj ne?"

"Da, malček!"

"Tako, sedaj ne bo več zaostajala," je upravitelj, medtem ko nekaj popravlja na mehanizmu.

A ko je kupec odšel, je nadaljeval:

"Pa tudi točni ljudje, več, malo zaostajajo. A nič za to. Če bi vse ure odpravil v delavnico, potem bi ne bilo nikoli nič z njimi. Če bi ure res popolnoma odpravil, no, to je kajpada druga!"

"Mnogo mestnih ur imaš zdaj," je pripomnil prijatelj. "Če hočeš izvedeti, koliko je ura, iztegni samo malo vrat. Pri meni je celo tik pred oknom."

Prijatelja sta tako kramljala še nekaj časa.

"Da," je dejal upravitelj, "bojim se, da se oni državljani ne bo jutri naspal. Pogledal bo na uro, dvajset minut proč. No, tebi je vazeo. V skrajnem slučaju porečeš, da je splošen nered in da se te nič ne tiče."

"Da," je menil gost zamišljeno, "da ti povem o svoji knjigi. Poslal sem jo v Leningrad, da se tiska. Tam so jo držali štiri mesece, za dva rublja črnila sem porabil za brzojavke, pa nič ni zaleglo. Prej bi za tako stvar zagnali velik hrup, no, zdaj se to nikogar nič ne tiče. Samo eno mi venomer ponavljajo: V enem tednu boste dobili. Če pa prideš, ti rečejo: V dveh tednih. In tako je povsod."

"Da," je dejal upravitelj, potem je pogledal skozi okno in pristavil:

"Glej, zopet prihaja nekdo. Eh, jeli so mi že presedati s tem kontroliranjem. Odslej bom jemal ure za mesec dni!"

KNJIGE

o delavskih problemih

Proletarska Revolucija, spisal N. Lenin. To je genijalna polemika Lenina proti Kautskega, vsebuje in rešuje velike delavske probleme, kot npr.: kapitalistična in delavska demokracija, diktatura proletariata, sovjeti, ovsanje vlade itd. To so osnovne vprašanje za osvoboditev delavskega razreda. Vred tega je absolutno potrebno, da se vsak delavec in delavica s tem spozna. Cena je 30c.

Komunistični Manifest, spisal K. Marks in F. Engels. Če ravno je spisan še v letu 1847, ta knjiga vsebuje ogromni material za razumevanje osnovnih zakonov delavskega razreda. Cena je 15c.

SESTAVA SOVIJSKE RUSIJE V POLITIČNEM IN GOSPODARSKEM OZIRU, spisal W. H. Rumphius. — Cena je 15c.

JUG. RADNIČKA KNJIŽARA 1255 W. 18. Street (Pilsen Sta.) Chicago, Ill.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENCI"

SLOVENCI IN HRVATJE

POZOR!

Na prodaj imam 4 akre zemlje, polovica je hosta in polovica je za orati. Pet sobna hiša, kopalnica, voda, stranišče in elektrika vse je v stanovanju. Garaza za eno karo. Kokošnjak meri 18x136 čevljev, voda in elektrika notri. 5000 piščancev prodam zraven ali pa brez njih. Zasluske donaja letno \$3,000 in še več, to je odvisno od dela. Je 20 mladih sadnih dreves in 4 vrste trte. Poleg tlakane ceste, 2 milje do Mentor Parka in 2 milje do Mentor, ter 25 milj do Clevelanda. Vsi pridelki se večinoma prodajo doma. Prodajam ker želim oditi v staro domovino in zato dam po nizki ceni, če katerega veseli si lahko osebno ogleda, ali pa pišite na naslov: Rudolf Drobnič, R. F. D. 1, Mentor, Ohio. Ako pride-te za ogled je najboljši Munson Road, sredi Mentor in Mentor Park.

(Adv.)

USTAVITE REVMATIZEM

— Anzi-Rheumal, hitro delujoča nova zdravila — nemškega izvedenec.

Čudoviti uspehi doseženi. Nova iznajdba raziskovalcev v Ameriki. Tudi jih je deseterina — izkušena zdravila — dobili so odzvojni na to novo zdravilo. Črna sadila trpih bolečih revmatizma, artrit, lumbago, silitelj ali gout?

Ne pošiljajte denarja. — Štano plačate planonci, ko vam prinese blago \$2.50, ali pa pošljite denar s posrednikom svojega tega zdravila. Zdravilstvo jamčeno, ali pa vam povrnemo vaš denar.

SOLE COMPANY, 401 East Building, HENR, PA.

IZVRSTNA PRILIKA

Ciani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

list Prosveta vsak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENCI, vredno \$5.00 — ako nam pošljete brez odbitka svoto \$6.30.

Ali pa tri knjige: SLOV-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$6.30.

Te velja za članice S.N.P.J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$7.50.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno vrednost za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCE in HRBTENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$3.90. Nečlani pošljete \$4.50. Ali pa za \$2.90 pol leta list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlani \$3.50.

Te vse velja za stare in nove naročnike. Vsak mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravitelje na naslov:

PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pošiljam \$.....

Ime.....

Naslov.....

Država.....

Čl. družina.....

MLADINSKI LIST JE TUDI ZA ODRASLE

ALI STE NAROČENI NANJ?

Potovanje v Jugoslavijo

potom našega potniškega oddelka je zelo priljubljen. Skoraj vsaki dan dobivamo vprašanja iz vseh krajev Amerike, od ljudi ki nameravajo tja iti. Storitve tudi vi tako, ako nameravate obiskati domovino, tedaj se obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi zastopamo vse parobrodne črte, in vse lahko odpravimo, kamorkoli si želite. Delamo prošnje za povratno dovoljenje "Permit," pomagamo dobiti liste, vizume in vse ostalo kar je v zvezi s potovanjem.

Naši zastopniki bodo skrbeli za vas in vašo prtljago tekom vsega vana.

Mi od časa do časa oglašamo v listih imena vseh naših potnikov, ki jajo ali odhajajo.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO

DENAR V JUGOSLAVIJO POŠILJAMO PO NAJNIZJIH CENAH

Ta znižana cena knjig Knjižovne Matice SNPJ.

VELJA DO 1. JULJA 1929

Sedaj je prilika, bratje in sestre, da si vsakdo lahko naroči eno ali več knjig po zelo nizki ceni. Knjige so dobre, poučne in moralni bi jih imeli v vsaki hiši.

AMERIŠKI SLOVENCI — ta knjiga obsega 682 strani in mnogo krasnih zgodovinskih slik, je prijazna za čitanje in vam daje veliko pouka o zgodovini Amerike, ameriških Slovencev in naše S. N. P. Jednota. Knjiga vredna \$5.00 — sedaj \$1.50

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA — izvrstna poučna knjiga za učenje angleščine in raznim drugim pojasnil, vredna \$2.00 — sedaj 50c

ZAKON BIOGENEZE — ta knjiga pojasnjuje splošni razvoj in naravno zakone, vsebuje veliko poučnega za vsakega človeka, vredna \$1.50 — sedaj 50c

PATER MALAVENTURA V KABARETU — povest in življenja ameriških frančikanov in doživljaji rojaka, vsebuje precej slik, vredna \$1.50 — sedaj 50c

ZAJEDALCI — povest in slika skritega življenja slovenskih delavcev v Ameriki, vredna \$1.75 — sedaj 50c

JIMMY HIGGINS — zanimiva in krasna povest, spisal dobronamni pisatelj Upton Sinclair, poslovenil I. Molek, vredna \$1.00 — sedaj 50c

Održite ta listek, priložite potrebno svoto v pisno in pošljite na Prosveto.

PROSVETA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priložimo vam pošiljam svoto \$..... kot naročilo za sledeče knjige:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....